

บทบาทและสถานะทางกฎหมายของคณะกรรมการวินิจฉัย
การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติ
ข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540

นันทพล เพชรากุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์
พ.ศ. 2556

**Role and legal Status of the Information Disclosure Tribunals
under the Official Information Act B.E. 2540.**

Nuthapol Petcharakul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Pridi Banomyong Faculty of Law, Dhurakij Pundit University

2013

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาและความอนุเคราะห์จาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พรชัย เลื่อนจวี ที่ให้ความกรุณาสละเวลาของท่านรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ร่วมซึ่งได้ให้โอกาส คำปรึกษาแนะนำ ให้แนวความคิดต่างๆ ตลอดจนได้ให้ความช่วยเหลือทางด้าน ข้อมูล เอกสาร พร้อมทั้งตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนเสร็จสิ้นเรียบร้อยลงด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้เขียนขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล ที่กรุณาให้เกียรติรับเป็นประธาน กรรมการวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. วีระ โลจายะ และรองศาสตราจารย์ ประเสริฐ ตัณศิริ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ และได้ให้คำแนะนำต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ผู้เขียนยังขอขอบคุณ นายพสธร พันธุ์สุวรรณ ประธานนักศึกษาปริญญาโท สาขา กฎหมายมหาชน รุ่น 51 ที่คอยให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกต่างๆ เกี่ยวกับการจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา ที่ถือเสมือนกำลัง ใจที่สำคัญ และให้การสนับสนุนในทุกๆ ด้าน ตลอดจนเพื่อนๆ รุ่นพี่และรุ่นน้องนักศึกษาปริญญาโท สาขา กฎหมายมหาชน รุ่น 52 รวมไปถึงนางสาวภัทรวดี วงศ์ขำ ที่คอยให้กำลังใจในยามที่ผู้เขียนท้อแท้ในการทำวิทยานิพนธ์นี้ จนเป็นผลให้การศึกษาระดับมหาบัณฑิตของผู้เขียน สำเร็จลุล่วงไปได้ในที่สุด

อนึ่ง หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคุณค่าและประโยชน์ต่อการศึกษาแล้ว ผู้เขียนขอมอบความดีทั้งหมดให้แก่ บิดา มารดา และครูบาอาจารย์ทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชากรให้ส่วนที่มีความผิดพลาดและข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นันทพล เพชรากุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๘
กิตติกรรมประกาศ	๙
บทที่	
1. บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.3 สมมติฐานของการศึกษา	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษา	6
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการกระทำทางปกครองและ การควบคุมฝ่ายปกครอง	8
2.1 การกระทำทางปกครอง	8
2.1.1 คำสั่งทางปกครอง	9
2.1.2 คำสั่งทางตุลาการ	14
2.1.3 กฎทางปกครอง	17
2.1.4 สัญญาทางปกครอง	27
2.1.5 การกระทำทางกายภาพ	28
2.2 การควบคุมฝ่ายปกครอง	29
2.2.1 ความหมายของฝ่ายปกครอง	29
2.2.2 ความจำเป็นในการควบคุมฝ่ายปกครอง	31
2.2.3 หลักการอันเป็นรากฐานของการควบคุม การใช้อำนาจฝ่ายปกครอง	31
2.2.4 ระบบการควบคุมฝ่ายปกครอง	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3. คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทในต่างประเทศและประเทศไทย และคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540.....	66
3.1 การใช้อำนาจตุลาการในการวินิจฉัยข้อพิพาทของฝ่ายปกครอง ในรูปของคณะกรรมการ.....	66
3.1.1 คณะกรรมการทางปกครอง.....	67
3.1.2 อำนาจในการวินิจฉัยข้อพิพาทของคณะกรรมการ.....	70
3.2 คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทในต่างประเทศ.....	72
3.2.1 แนวความคิดเบื้องต้น.....	72
3.2.2 คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท (Tribunal) ของประเทศอังกฤษ.....	72
3.2.3 คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท (Administrative Agency) ของประเทศสหรัฐอเมริกา.....	84
3.2.4 คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท (Commission Juridictionnelle) ของประเทศฝรั่งเศส.....	91
3.3 คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาทและคณะกรรมการวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารในประเทศไทย.....	100
3.3.1 คณะกรรมการวินิจฉัยข้อพิพาท.....	101
3.3.2 คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540.....	112
4. วิเคราะห์ปัญหาสถานะทางกฎหมายของคณะกรรมการวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสาร พ.ศ. 2540.....	132
4.1 ปัญหาและแนวทางแก้ไขความเป็นอิสระของคณะกรรมการวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	133
4.1.1 ปัญหาความเป็นอิสระของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผย ข้อมูลข่าวสาร.....	133
4.1.2 แนวทางแก้ไขความเป็นอิสระของคณะกรรมการวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	139

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4.2 ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับวิธีพิจารณาของคณะกรรมการ วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	143
4.2.1 ปัญหาเกี่ยวกับวิธีพิจารณาของคณะกรรมการ วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	143
4.2.2 แนวทางแก้ไขเกี่ยวกับวิธีพิจารณาของคณะกรรมการ วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	145
4.3 ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับระยะเวลาอุทธรณ์ต่อ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	150
4.3.1 ปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการวินิจฉัย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	150
4.3.2 แนวทางแก้ไขเกี่ยวกับระยะเวลาอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ วินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	154
4.4 ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการตรวจสอบถ่วงดุลคำวินิจฉัย ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	155
4.4.1 ปัญหาเกี่ยวกับการตรวจสอบถ่วงดุลคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	155
4.4.2 แนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการตรวจสอบถ่วงดุลคำวินิจฉัย ของคณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร.....	157
4.5 ปัญหาและแนวทางแก้ไขเกี่ยวกับการควบคุมตรวจสอบคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยศาลปกครอง.....	159
4.5.1 ปัญหาการควบคุมตรวจสอบคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยศาลปกครอง.....	159
4.5.2 แนวทางแก้ไขการควบคุมตรวจสอบคำวินิจฉัยของ คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร โดยศาลปกครอง.....	163

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	166
5.1 บทสรุป.....	166
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	170
บรรณานุกรม.....	174
ประวัติผู้เขียน.....	180